

U SPOMEN

DR. IVAN MOKUTER
(1927. – 1999.)

Mađarska je slavistika, napose kroatistika izgubila čovjeka, vrsnoga poznavatelja hrvatskoga jezika, književnosti i kulture, iskusnog stručnjaka za metodološka pitanja nastave hrvatskoga jezika i književnosti u hrvatskim naseljima u Mađarskoj, dugogodišnjeg aktivnog djelatnika na polju manjinskog javnog života te profesora koji je svojim višedesetljetnim nastavničkim radom na budimpeštanskoj slavistici brinuo o stručnom napredovanju mnogih naraštaja.

Ivan Mokuter se rodio u Voloderu pokraj Zagreba u siromašnoj seljačkoj obitelji. Kao petnaestogodišnje dijete, 1942. godine u rodnome kraju sa starijim bratom i sestrom stupa u partizane. Nakon burnih ratnih godina po završetku Drugoga svjetskog rata nastavlja svoj studij, da bi 1948. godine u Splitu stekao učiteljsku diplomu. Godina koja je zbog odluke Kominterne bila presudna za Jugoslaviju, bila je kobna i za Ivana Mokutera. Zbog političkih razloga 1949. godine napušta Jugoslaviju, bježi u Mađarsku koja je tada mnogim "Jugoslavenima" postala utočištem. O svome bijegu Ivan Mokuter pričao je samo rijetkima. Od mnogih tajni koje je ponio sa sobom, ta je možda jedna od najvećih. Studij nastavlja 1952. godine u Budimpešti na Ruskome institutu, gdje će steći diplomu kao profesor ruskog jezika i književnosti, te iste godine imenovan je asistentom na Ruskom odsjeku Visoke škole za strane jezike. Prvo radi kao viši predavač, a zatim od 1957. pa sve do 1969. godine radi kao docent na Odsjeku za hrvatskosrpski jezik i književnost na pečuškoj Pedagoškoj akademiji, gdje će

dobro desetljeće brinuti o izobrazbi hrvatske manjinske inteligencije. Značajna postaja u njegovoj karijeri bio je Državni pedagoški institut, gdje će postati predstojnikom Manjinskoga odsjeka. Od 1974. godine pa sve do umirovljenja 1993. radi kao docent na Odsjeku za slavensku filologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta "Eötvös Loránd" u Budimpešti.

Među brojnim publikacijama Ivana Mokutera ističu se prije svega udžbenici za nastavu hrvatskoga jezika u manjinskim hrvatskim školama. Njegova je gramatika za srednje škole više puta ugledala svjetlo dana. Pored pedagoškog rada značajan je i njegov znanstveni rad. Svi se sjećaju duhovitih i živih predavanja Ivana Mokutera na raznim slavističkim skupovima. Spomenuo bih ovdje samo jedan njegov rad: *Rod imenice bol u novijoj hrvatskoj književnosti*, Zbornik za filologiju i lingvistiku, XII, Novi Sad, 1969., 183.–194. Očekivalo se da će nakon umirovljenja u kapitalnome djelu sintetizirati po raznim časopisima razbačene radove, međutim u tome ga je spriječila kruta i neminovna smrt. Radio je do posljednjeg trenutka. Otišao je u nepovrat ponijevši sa sobom i tajne kojima je bio uvijek obavijen poput grabancijaša. I doista, taj vječni naš grabancijaš dijak sarkastično se smješka s one strane s obaveznom cigaretom u ustima, nemarno tresući pepeo na vlastite hlače. Neka mu bude laka mađarska zemlja!

Stjepan Lukač